

Bergen Offentlige Bibliotek/bokselskap.no, 2014

Nordahl Grieg: *Norge i våre hjerter* (1929)

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1929, digitalisert av Bergen Offentlige Bibliotek som en del av prosjektet *Ånd eies av alle – Nordahl Grieg digitalisert* (<http://bergenbibliotek.no/nordahlgrieg>).

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Nordahl Grieg

Norge i våre hjerter

1929

[Morgen over Finnmarksvidden](#)

I

[Brakken på fjeldet](#)

[Cykelstyret](#)

[Posten skal frem](#)

[Sommerkveld](#)

[Vidden](#)

[Råken](#)

[Sognebud](#)

[Vuggesang I mørketiden](#)

[Solen](#)

[Nybrott](#)

[Fjordbotn](#)

[Du sa: mitt land](#)

II

[Et norsk skib](#)

[En mand ombord](#)

[Vand](#)

III

[Havreakren](#)

[Det tredje fottrin](#)

[Folen](#)

[Sikil](#)

[Byen](#)

[Menskesind](#)

[Nattoget](#)

[Vinter ved havet](#)

[Underveis til fisket](#)

[Vårsildfiske](#)

[Ventetid](#)

[IV](#)

[Norge](#)

Morgen over Finnmarksvidden

Ved gry, da vi kom på Bæskades,

røk der et uveir opp.

Et piskende, vandrett snekôv

hvinte om fjeldets topp.

Tungt støttet vi os mot stormen,

tvungne at ta en hvil.

Renene våre var trøtte

efter de dryge mil.

Kindenenes hvite flekker,

fra andre morgeners frost,

sved i en naken smerte,

under den hårde blåst.

Føttene føltes døde,

nævene skrumpet blå.

Da jog en ild gjennom blodet!

Dette var det jeg så:

*Lutende ned mot skavlen,
rakt mot det blinde kôv,
stod der en ren og veiret,
skrapet så med sin klou; –
og slik, med ett, som den hugget
dypt i den frosne grav,
spratt som et lys mot mulen, –
klumper av blågrøn lav.*

*Å snestorm over Bæskades,
med fyk over fattig grønt,
dette er selve Norge,
frysende armt og skjønt!
En mor som i dødens kulde,
isnende hvit og stiv,
blotter sitt bryst mot barnet,
nærer det hun gav liv!*

*Men du mitt rotløse hjerte,
som jog din ren over fjeld,
fra vekkende drøm om elskov,
til livets lyst for dig selv –
når har du stått som renen,
diet den frosne død?
Hvor er din rett til landets
hellige savn og nød?*

*Og landet stirrer imot mig;
det gråner av stein og sjø –
I havkok gynger et drivgarn.
Blandt svaberg glimter en bø.
Blodslit takker for armod.*

*Stridt blir favnet av stridt.
Så nævn, i storm på Bæskades,
det du har bragt som ditt!*

*Intet gav jeg; men prøv mig,
kræv hvad jeg har og kan!
Kald på min ild og ungdom,
vi dem til dig, mitt land!*

*La mig få gi og elske,
ikke med døde ord,
men livet mitt som en kappe
over din nakne jord!*

I

Brakken på fjeldet

En brakke reistes på vidden.
Vinterens storm og sneføik
knaket i tynde bord.
Men tuene rundt stod trauste,
godt, så fik huset bli tue,
dækket av torg og jord.

Morgen og aften stavrer
flokken av mænd fra gammen,
ut av en snetunnell.
Vei skal bygges på vidden.
Stein skal sprænges og kjøres
over de øde fjeld.

Dag-gjængen sitter ved bordet;
trøtte og sultne kom de

utenfra sne og slut.
Bakenfor køigardiner
murrer der mænd som våkner.
Snart skal de tørne ut.

Det lukter av svett og væte
oser av klær som tørker,
damper ramt av en pæsk.
Men salig dufter fra ovnen,
blandt sokker og underbukser,
kaffe, erter og flesk.

Taust blir koppene tømte,
plettene skrapet med kniven,
karene tar sig en røik.
God er hvilen i gammen,
olje og kull er her nokk av,
ute er natt og føik.

Formanden pusler i hjørnet,
radioen skal prøves:
dér tar tonene fatt.
Det hviner og ler og brøler...
Uro i atmosfæren.
Er det de evige stjerner
som roper blandt oss inatt?

Tyren rauter mot nord,
går som en storm gjennom ødets arena,
for at bli rammet med nordlysets lanse,
av himlenes toreador.

Knurrer det grovt og geilt?

Den store Bjørn går av hi.
Sagnet sier han vraker binnen,
kommer der hvite, hårløse jomfruer
over hans sti.

Bleke, kjølige *Venus!*
Blusser du nu, og mekker
angst for den vældige loddne,
segnende bort i et hvin?
Der har vi bølgelængden.
Achtung! Berlin.

En sølvklinger kvindestemme
synger inde i gammen.
Så møttes, elskte, vi to.
Sporløse mil har du vandret,
fandt mig tilslutt her på vidden,
stryker mig stilt over håret.
Du bist die Ruh.

Tassende skritt ved døren.
Uveiret åpnes, og ryker
ind i den blide akkord.

En skindbylt står der og myser,
lappen Per Persen Eira
gyser og får sig kaffe.
Tasser han så til sin hjord.

Utenfor aner vi bruset
av Kvaløy-byen på flyttning,
knittring i tusen bein.
Stritt er det liv de vandrer.
Kvindene åpner på pæsken,

luter sit bryst mot komsen,
smatter så på sin rein.

Dèr er Paris!

Dansemusik som glitrer,
latter og lemmer og attrå,
halvnakne bryster som sitter,
svøpt i en gylden dis!

Karene gjesper i køien,
kaster den svettende blankis,
bare tørn til!
Søvndrukne står de på gulvet,
æter og drikker i taushet.

Tonene funkler og hisser.
Bølger av ild!

Tiens! Et rop gjennom rusen,
hujet med blodrø læber,
våte efter champagnen!
Trinene vugger bløtt . . .

Det er som om duften også,
legemets valmu-ånde,
kringkastes mot våre sanser,
svimlende vildt og søtt!

Islandstrøien og pæsken
vrænges tungt over hodet.

Tændt blir en løkt.

Gjængen rigger mot døren,
raggete, breie karer
går til sin økt.

Bygge en vei på vidden,
rydde litt land for Norge,
er det de skal.

Liv skal vokse blandt stengrund,
hjem skal lyse mot natten,
øde og kall.

Døren åpnes mot føiket.
Smektende violiner,
kvindelegemers silke
møtes med vintrens sprut.

Brænder to øine i dansen?
Hjem, hjem til vor elskov ...

Karene stavrer i sneen.
Stormen sletter dem ut.

Cykelstyret

Det glitrer blankt i et cykelstyre.
Nu er det juni og heggeduft.
Og unge jenter har tynde tøier
imellem sig og den lyse luft.

De går på veien med hver sin sykkel.
I taushet vandrer de, to og to.
Men bak dem driver de unge gutter
i søndagsblådress og brune sko.

Og de blir motige: Lån mig cyklen!
Det får de lov til, de unge mænd.
Blå dresser suser langs hvite hegger.
Så får hun cykkelen sin igjen.

Men nu går gutten ved hendes side,
hans djerve plan er blitt kront med held:
han holder taket i sykkelstyret!
Og rundt omkring er det junikveld.

Og hendes hånd er på andre siden,
den gjør et kjærtegn, en liten sving:
vi går og holder i noget sammen!
Og begge later som ingenting.

De går på veiene ganske tause,
med hjertet fylt av hvad begge vet,
mens næven knuger det blanke nikkell.
O sykkelstyre. O kjærlighet.

Posten skal frem

Viddens hvinende skarpe blæst
velter sig nedover lien.
Postmanden går med sin blakke hest;
blindet av fokket, tung på sin fot
stavrer han opefter stien.
Uveiret ryker dem rakt imot.

Driver av fyksne synker de i,
kjæmper sig fri,
sliter sig frem over avblåst ur,
stanser et tak mot en is-svulls mur.
Trærne pisker som kôv forbi,
skriker i nød, biter som orm.
Manden skutter sig kall mot føiket.
Ja. Han er storm.

Under presenningen, grå av frost,
ligger de svellende sekker med post.
Inde på vidden går folk og venter,
speider kanhende fra stormslåtte skrenter.

Nytteløst er det at tænke på dem.

Ett må han vite:

Tolv timer mere får han nokk slite;
posten skal frem.

Posten skal frem. Hvad er det for post
som fraktes tungt mot den isnende blåst,
innover viddens hylende øde
land for de døde?

En byrde av lys

høvet det manden og hesten at bære
mot vinternættens isgrå gys!

Solgyldne tanker, stjernenes sfære,
fred over jorden, storhet og mot,
brusende frem som en ørnevinge
hadde de to fortjent til at bringe
kjæmpende fremover, fot for fot!

Å, dere store ute i verden!

Alt dere talte, alt dere skrev,
bifall i London, seir i Genève,
pausen som venter den neste gebærden,
hør hvor det skriker i meienes spor
av blytunge, golde, håbløse ord!

Kjend hvor den tilsnedde manden stamper
natten i møte, mot uveir og død,
kjend hvor det stønner fra hesten og damper

det er for *dere* de går der i stormen,
bringer en byrde av stener for brød.

— — —

Postmanden kjender vel navnene knapt.

Dog: intet de gjorde,
sa eller tænkte, de navngjetne store
som ligger i sakkene her, skal gå tapt!
Lutende går han i stormen og sliter.
Hesten og han – de har ansvar for *dem!*
Her skal de ligge trygt under duken,
surret til sleden med stivfrossen rem.

Manden og hesten er sunket til buken.
Tar til at kjæmpe, mens snekôvet biter.
Posten skal frem.

Sommerkveld

Bilen fløi i den svale aften mot bygden.
Midnattsol strømmet med blussende, rødblondt skjær,
skogene langs, til den møtte sin egen glød ved min side,
det blåsende silkehåret, den unge piken der.

Solskinnet lå som en lysende, øm linje
om hendes renhet, den smilende, sky profil.
Slik fløi landet forbi: landet mot hendes læber,
marker og skoger mot hendes lys, hendes hår, hendes smil.

Til menneskene kom vi. Nybrott smilte imot oss,
hus flammet i solen med glinsende, gule bord.
Karene hvilte på spaden, ungene stod ved grinden.
Den yngste blev løftet på arm av en vinkende mor.

Hvad hændte der mig? Hjem lyste i ødet,
hesjene åndet i kvelden, elvesus sang.
Livet stod stilt og grodde, angst av vekst og sødme;
en blakk hest paa tunet, et barn på en kvindes fang.
Alt, alt var mitt eget, hjertet suste som elven,
duftet som høi i kveldsol, drømte som skog og hei;
kommende dager hvisket, her, her er livet,
en stum sang av lykke; en stillhet . . . Jeg elsket dig.

Vidden

Her ga vi op, vi blåøide mænd, imot ødet.

Vi som i slit

vristet av storhavet liv og av fjeldskrenten grøde,
vandt ikke dit.

Ensom er vidden med natten og stormen og frosten,
gold er dens jord.

Rykende snekorn, sådd av den isnende blåsten,
kornet som gror.

Her i den natten må livet gå under i jammer.

Himlene selv

styrter med nordlysets blodige, truende flammer
nedover fjeld.

Brast der en latter mot viddenes stivnete hulken,
jublende fri –

lappenes folk der de joikende suser i pulken,
livet er de!

Fremmede var de, med ukjendte tegn på sin pande.

Veien mot nord

fulgte de dog, og det frysende, fattige landet
tok de til bror.

Ingen som de til at møte den dræpende himlen,
lide og le.

Seige som elgen, dirrende våre som simlen,
stille som sne.

Ilden er tændt i de blåsende, tilsnedde telter.

Flammenes skjær
rødmer mot ljoren hvor stormkastet grånende velter;
hjemmet er her.

Utenfor bruser som akrer i blæst gjennom egnen;
men i et sprang
flykter dén akren, den stormrappe, dirrende reinen,
fri, som en sang.

Stilt som en skygge smyger en mand sig mot hjorden;
vælger et dyr,
kaster sig frem mot den steilende, susende horden,
lassoen flyr.

Lynsnart med kniven flår han det snehvite skindet;
brændende glød
står som en blånende, blodigrø regnbuehinde
opp av dens død.

Flammende blod – stig opp og bli sol gjennom våren!
Ja i sin drøm
skimter de havet en funklende, brusende morgen –
hjorden på svøm!

Sammen med sneen når de den blånende fryden.
Sommeren lang

øiner de drømmenes vældige raide mot syden,
skibenes gang.

Men skimrer der nysne på Gaisernes herlige skrenter,
blændende hvit,
da vet deres længsel at kulden og armoden venter,
da må de dit.

Da blir de flammen, næret av villmarkens smerte,
stolt i sin glød –
å ensomme vidde – de er ditt levende hjerte,
de i sin nød!

Skrek der en varg i det vældige, isnende ødet,
blodig på rov, –
smiler en kvinne, bøiet mot barnet på skjødet:
Mors barn – sov . . .

Høit over landet staar stjernene, frysende fjerne;
natten er klar;
men bålet i teltet er også en luende stjerne;
den er et svar.

Råken

Over de hvite øder gikk mine skispor.
Dag fulgte dag.
Sol glittret i livløsheten.
Harde stod i det kalle lyset
blændende høidedrag.
Ned fra de skinnende, døde vidder
kom jeg en kveld.
Pigget mig nedover frosne elven.

Anarjokk smøg sig i kjølig kveldsol
blandt isblå fjeld.

Skiene suste sin sang mot skaren
endnu engang.

I gryets frostrøk; i middagssolen,
i nordlysskimret, i månekulden –
den samme sang.

Det hvite ødet, det strenge lyset
langs himlens rand . . .

Da bruste frem fra den bleke sneen,
en glød som danset, en blå, blå funke
av åpent vand!

En råk i isen, et sus som nynnet
om vår og liv.

Det fosset stridt over stein derute.
Små bølger slængte sit kyss mot bredden,
hvit, kall og stiv.

Å liv som våkner, å vand som lever
her skal ske mer:

Her seiler svanene ned på råken,
her går en elvebåt utfor stryket
i sommerveir!

Men nuet selv, uten alle løfter,
er nokk, er nokk:

Det blåner, glittrer og ler og skjælver.
Ens eget hjerte går opp som råken
i Anarjokk.

Å hjerte fyld dig og strål tilbake

med evig lys!

— — —

Der fins en sten som tar glød av dagen
og funkler endnu, når alt er sluknet,
i mørkets gys.

Slik skjælver skjønhetens jubelsmerte,
ung, vild og blå.

Å liv, jeg vet at når jeg er sluknet,
der står et lys fra mit døde hjerte:
Alt skjønt jeg så!

Sognebud

Så kom det, det hellige sognebud, –
budet i natten som ikke kan vente.
Presten er rede: Hjælp mig, o Gud –
ung er din tjener . . . Velsign sakramentet.

Avsted! Det knitrer i oljeklær,
det stamper av røiserter nedover bakken.
Natten er belgmørk; der suser et veir . . .
Stormkastet biter surt gjennom frakken.

Det ånder fra motoren, kvalmende hett,
den søtlige, fattede oljelukten;
og i det pustet vet han med ett:
sjøen går skumhvit utenfor bukten.

Så står de fra. Det hviner i taug
mens skøiten styrer sig ut i blæsten.
Det vasker om siden, det sprøiter om baug.
Natten og ødet står kallt om presten.

Stort er at fare med Herrens bud,
ordet og nåden og morgenrøden:
Han som er sjøens og stormenes Gud,
sender sitt evige havblikk i døden.

— — —

Odden er rundet. Fjorden står på.
De stiger og stamper, hugger og slingrer.
Han raver på dækket, hvor skal han gå, –
griper om masten med frysende fingrer.

Det fråder om rækken, det driver med sprut,
han prøver at smile, prøver en salme;
men ordene kvæles, vil ikke ut,
svulmer i svælget som dødelig kvalme.

Håret er faldt som en svettende tjafs
over det stive, stirrende blikket
Der stiger en dønning – nu bær det tilhavs, –
han kan ikke mere, han orker det ikke.

Der suser en avmakt, en død i hans kropp,
han kjemper, fortæres, svimler i suset . . .
Han sjangler til rækken, der kaster han opp,
synker så sammen ved styrehuset.

Det pikker på glasset: Du får gå ned.
Det friskner; og dér er du bedre faren.
Han lyer i ørske, og krabber avsted.
Syk indtil døden når han lugaren.

Der velter imot ham en tyknende os,
stanken fra kjølsvinet, klær som skal tørke,
fettet fra støvlene, åpnet ansjos,

halmen som mygler i køienes mørke.

Tætt under lampen sitter en gutt,
rolig og sindig iferd med at skaffe.

Han smører en fuldvoksen brøds kalk tilslutt,
nikker til presten, og skjænker sig kaffe.

Han finder en køi og synker ihop –
Han kan ikke for det, jamrer og klynker.
Han hater sig selv og sin råtnende grop –
Rullingen øker, stiger og synker.

Gutten derborte biter en skrå,
reiser sig, breier over ham trøien.
Så falder en susende sløvhet på.
Timene går. Det stønner fra køien.

Da dunker i døsen stampende trin,
så stanser de ved ham, han hører en stemme.
Nu får du våkne, nu går vi ind . . .
Han nikker til svar; forstår de er fremme.

En endeløs pinsel at karre sig opp,
et kryp som svaier i ørske på bunden ...
Han er bare sløvhet; har ikke kropp, –
blikket er tomt; det sikler fra munden.

Han stiger på land; smått går det, smått,
han føler i kvalme, sanseløs svimmel
stranden og jorden stå som et brått
opp mot den susende, svarte himmel.

Fremme tilslutt. Han sætter sig hen,
ringet av gråt, til den døende manden.
Det suser og kvalmer, det kommer igjen . . .

Han reiser sig opp, med koldsved på panden.

Å bittre, fortvilete skjændsel og gru –

likblek står presten ute på trammen.

Han hvisker en bøn: Du må hjelpe mig nu!

Han retter sig; biter tændene sammen.

Men inde i stuen er det blitt stilt.

Der strømmet en fred som fra stjernenes øde.

Det lyser fra sengen, forklaret og mildt.

Rolige står de, rundt om den døde.

Han stirrer: Slik endte mitt sognebud.

Der stiger et støn, en hjælpeløs klages ...

Han vet bare ett: Forkastet av Gud — — —

Skøiten tar ham tilsjøs, da det dages.

— — —

Men det kan hende at i din skam,

mer end en søndag i kappe og krave,

skal du bli husket som tjener, av Ham —

Han som er stormen og vælden og havet.

Vuggesang i mørketiden

Natten er så lang her nord;

lengte gjorde far og mor.

Midt i mørke, frost og gru,

lille lys – kom du.

Himlens dag var tung og grå.

Dine øine skinnet blå,

blomsterkinden blusset rødt;

lille lys – sov søtt.

Ingen sol imorgen gryr,
bare du, mitt eventyr.
Bare du skal stråle da,
lille lys – vågn gla.

Solen

Solen! Solen er hos oss! Soløiet står over fjeldet!
Dagenes lysbål på jorden er tændt av dens luende glo!
Reinflokken inde på vidden veiret den først og de løftet
sneete muler mot lyset; kjendte de da i sitt blod
glød av dens flammende seier? dvergberkens sus over mosen,
Magerøysundet som blånet en vårdag om hjorden på svøm?
Menskene kjendte det! Soløiet, kilde til livet,
stig du med løvlyse skoger og bølgende græss mot vår drøm!

Fjordbåtens matte lanterner var farvenes glød gjennom vintren!
Men solskibet står over himlen fra sør mot den skumrende kai,
med flommende lyssprøit om baugen, og kjølstripen glødende akter
til ankeret går som et lys-skred, en blussende midnatt i mai!
Langt er det dit. Å, men håbet vælder sin lysglans imøte,
håbet, vår ensomme solglød i frysende fattige kår,
stråler blandt snefonners kulde, ånder sin varme på døden.
Slik hjelpes de fremad i mørket, våren av længselens vår –

Frossen er lyshimlen længe. Da tiner en tone en soldag,
bækken, den motige, første! med bristende, glassklinger lyd!

Over den svarer en kilde: et skjælvende fuglefløit perler,
en råk i den lydløse kulden, og livet kan flomme fra syd!
Det yrer av kvitter i solen, et leende tøbrudd av lyset,
stær leker om rømalte løer, ærfugl om blånende bukt!

Så hvitner der vinger i himlen, det klinger av sølv gjennom kvelden,

høit, mot Novaja Semlja, går svanenes skinnende flukt!

Å våren! våren på jorden! Det glitrer i veienes væte,
hestelort gløder i solen, fra sydende sneslaps og jord,
klistres som løvetandstråder mot sabbende, dyvåte støvler,
det er som vi klamres mot mulden: kom nær mig, føl at det gror
Lysmatte, tomøide går vi, ett med de livtunge kræfter,
segnende salig i kroppen av groluftens sugende veir.
Rødmer der jenter langs veien? Den vældige elskeren, solen,
kysset dem vergeløst nakne bak vinterens raggete klær.

Alting er rede! Mot havet gikk siste trassige isflak;
sneen er ætset fra marken av soldiglens kokende guld.
Lysset går nærmere jorden, brusende som mot et møte;
et funklende lys-ekko klinger, det grønnes av græss over muld!
Endnu er løvet i mørke, tier når solropet kalder,
med mumlende, uløste længsler fra knoppende skoger og kratt.
Da pludselig ruller en stormflod av skinnende lys over jorden;
løvet, det jublende svaret, sprang frem på en eneste natt!

Å vældige, evige soldag som luer fra jorden og himlen,
det driver fra midnatt til midnatt i sanseløs, strålende rus!
Laksene lyner i solen fra elvenes glittrende sølvflod,
skriket av måkene blinker over de hvitmalte hus!
Humlenes sang går gylden blandt myllrende, duftende blomster,
skogene skyter som jungler, det glinser og gløder og gror.
Livsmilliardene yngler i sittrende, dampende hete.
Alt lever! Når sol går i havet, blir graven dens blussende mor.

Så møtes i solen ved midnatt mensker på lysende voller;
kys brænder, næver blir knuget i dirrende, sødmefylt gys!
Himlen og vollen og sjøen synker bak lukkete øine;
der brister en lykke i blodet av flommende, rødmende lys.

Huden blir vævete stråler, pulsene skinnende floder,
det flyter av soler mot solen, skjælvende, favnende hett.
Det er som en klode kan fødes i glødende, groende lysdis.
Solen og landet og livet og kjærligheten er ett!

Nybrott

Her, hvor i øde dager villmarken ruget streng,
lyser et hus i solen, duver der voll og eng.
Her, hvor vargene sveltet, tæmte et menske mulden,
og brød kan han gi til sine, rundt lampen i vinterkulden.
Her har han slås med jorden, slås for sit arme liv,
nævene sved om spettet, ryggen hans verket stiv.
Arret og brudt og flænget lå brottet tilsist i skogen.
Da strøk han over den slagne det tunge kjærtegn av plogen.
Ensomt blev det mot vintren. Langt over snedækt hei
frem til nærmeste nabo med føik og fonner til vei.
Ild slapp de opp for engang. Dagene isnet sorte.
Så fikk han gå for at låne. Fire døgn blev han borte.
Dog, var det ødt i skogen – i slit og søvn var de to;
med sovende småbarn om sig, gikk de mot kveld til ro.
Utenfor hven vel mørket. Da var det godt at kjende
den søtlige barnelukten, det nære pustet fra hende.
Elve blåøide unger vokste på fattig jord;
tre tok tæringen med sig i sveltens og frostens spor.
Resten fikk nybrotts-toet. Nye akreer og enger
viser det land de pløide; og dog har de pløid det længer
Større nybrott for landet end det som dyrkes med plog,
pløides av barneøine mot blånende fjell og skog.

Viddene lå som døde; intet levende så dem.
Nu falder det dagblå lyset av skinnende øine på dem.
Nu er de liv i livet, et vældig, susende hjem;
nu er de med i Norge, øinene kaldte dem frem,
fjellene, skogen, myren, det minste blinkende vandet ...
Lyset fra slike øine – det er lys over landet.

Fjordbotn

Et usselig hus på stranden;
storm står igjennem, fyker med sne.
Et kvindfolk ser på to bleike barn;
stønner; snart blir det tre.
Fjorden og fjeldene gråner omkring.
Her skal du leve livet.
Manden er vækk, på fiske;
«sjøen er svart», var alt som blev meldt ...
Hun ligger på sengen, svettende kvalm.
Der jamrer to barn av svelt.
Så får hun heller friste;
hun krabber sig opp, i en smerte-ri.
Garnet satte hun ut igår;
et kok kan det kanskje bli.
Hun stavrer sig ned mot fjæren;
segnende skyver hun båten ut;
ror; og trekker de tunge garn
i drivende, iskall slut.
Da, i det ville slitet
synker hun brått ihop med et skrik.

Veerne sprænger og sliter isund.
Sæl var den som lå lik.
Hvit er hun strakt i båten,
på leiet av bundvand og fiske-slo.
Indunder stakken, svøpt i en flik,
klynker et barn i blod.
Fjorden og fjeldene gråner omkring.
Her skal du leve livet.

Du sa: mitt land

Nu brænder hatet i vårt land.
Der stryker lavt en giftgul ild,
men gnister skyter opp i brand:
Slå til!
Da svarer vi med væbnet vern,
med løftet arm, med glimt av jern!
Her rummes ikke tvil: Kom an!
Jeg elsker dig, mitt land.
Du sa: *Mitt land*Å, arme sind!
Dets nød, dets kval, dets gråt blev din.
En øde strand, et havtungt sus,
små arme hus, –
der er ditt hjem; gå ind!
Du sa: Mitt land! Der sank i sne
en skogskar under veltet træ.
Du sa: Mitt land! I natt og grøss
står fiskerskøiten ut tilsjøs.
Hvem nekter at gå med?

Mitt land! Der strækkes svulne frem
to kvindfolknæver, rø og ru
av stein og skog, av mark og ku,
med arr fra slit i fattig hjem.
Så si: Jeg elsker dem.

På ishavskuten står en mand;
i næven sår; i såret spækk.
Taus hugger han en finger vækk.
I blodet *ditt* skar der en brand,
da sjøen spylte *hans* av dækk?
Du sa: Mitt land!

Mot oljeblick i svarte hjul
står en hvis sind er savn og tross,
med huden klam og gusten gul.
«Slik blev mitt liv». Han hater oss!
Mitt land, dog din! En klang, en del
av Norges bitre, stride sjæl.

Mitt land! Umenskelige krav!
Det er hver stein av Norges jord,
det er hvert liv på fjeld og fjord:
Oss skal du holde av!

Det er at slite hjertet ut,
og fylde plassen for dets glød,
for egen lyst, for egen nød, –
med nakne berg og storm og slut.

Men kan du dèt, vandt du din rett!
Da skal du reise dig med ett,
med sverdet færdig i din hånd,
med hat mot hatet, i din ånd,

og stirre over hav og hei,
og si: Hvem hater mig?

II

Et norsk skib

Ti tusen tonn, en verden av jern,
går over hav, rugende svart.
Stormer og sjø sprænger den mot,
finder sin vei, holder sin fart.

Kopra og kull, bomuld og mais
bringes i havn, losses ved kran.
Baugen blir vendt fra gulgrått rovêr,
atter på vei mot det blå ocean.

Ankomst til havn, avgang påny;
stemplene slår, hugger sig frem.
Bombay, Rangoon, Kobe, Honkong,
dit sættes kurs; ingegang hjem.

Klamret av jern, ringet av hav,
sliter der liv på dækk og på dørk.
Hvem er vel de? Ti tusen tonn
går med sin frakt, livløs og mørk.

Men i det ødslige havets natt,
eller i havnen, fremmed og fjern,
ånder i ødet et skjult liv
fra goldt jern,
mastene seiler med grønt løv,
græss bølger fra svart kull,

blå ness skimtes om baug,
grå hus i kvelds guld.

Skog suser i mørk ruff,
elvs sang går skjælvende øm;
slik stiger et fjernt land
i mænds drøm, i mænds drøm.

Lytter der en mot ventilens brus?
Andet er det han akter på:
ute på tunet en lys natt,
hører han Blakken gå,
hører det rolige, jevne gnag
blandes med sus av skoger og fjeld.
Alt som er fred, går græssende her,
en norsk kveld.

Sydkorset drysser med sval sne,
gjennom den bleke dag hvor de går,
i skumrende gater, på vei hjem;
fnugg smelter i hendes hår.

Sjø vugger, med bløt skvulp
et blankt gry om en blid ø.
Terner skriker i yr luft,
skyggen seiler i grøn sjø.
Et barn blir vækket bak blå syrén,
av bølgenes røster, av lyds kyss,
der hvor det sovnet ved samme sang,
ved sjøs byss . . .

Bål flammer, hvor brått slår,
flammer i skogen mot våte klær.
Kaffe dufter, og karva bla . . .

Dag dæmrer, med fint veir.
Måltrost drysser sit sølv, men lytt
mot fjerne blåner: en gjøk gol!
Venner driver igjen tilbygds
i gul sol.

Hjemmet gror av det øde rum,
krokus blusser av våt jord;
atter hører han kjendte trin,
goddag mor!

Kornet grønnes langs nattens kai,
kløver dufter i kvelds vind.
En ung jente læner sig mot
en hvit grind.

En verden av jern, et norsk skib.
For fremmede hav er fyrt under kjel.
Det bærer sin last; dog bærer det mer.
Det bærer i ødet et lands sjæl.

En mand ombord

Langt, langt fra Norge.
Havødets mørke vægg
skjærer vi, jeg og skibet
med smertende, blodig egg.

Hjem, hjem synger hjertet –
Bort! synger stålets sang.
Eksomme mørke, und mig
hjemkomst endnu engang!

Hjemkomstens rene glæde –

Dåre, glemte du alt?
Oftest møtte din længsel
det som var ondt og kallt.

Med solbrus i sindet kom jeg!
Det var som at stupe ut
i blånende sommerbølger,
i strålende, ramsalt sprut!

Da gøs der noget om kroppen.
Langsamt fra havets dyp
drev, som en iskall ånde,
klamme, søkende kryp.

Det første, giftige ordet.
Den første, gråblå manet.
I slimet av den steg mange
i klamrende grådighet.

Å sind, som møter ved hjemkomst,
en levende dyndet rand –
Vit, jeg skal skuffe dere!
Jeg eier et annet land.

Jeg eier et land i hjertet
som ingen kan røre ved.
Blåne stiger bak blåne
i susende, skogtung fred.

Elven synger i natten.
Stormkastet velter høit
i blinket av sol over gråstein.
Det lyser av havets sprøit.

Å land av renhet og godhet –

nu bruser et stråleskjær:

Døde og levende venner

kommer imot mig her!

Det landet stiger i hjertet

fjernt på en fremmed sjø.

Her kan jeg finde drømmen,

den som må aldrig dø!

Langt, langt fra Norge –

Brus gjennom mørket frem —

Stevn mot det ytterste øde!

Jeg er på veien *hjem*.

Vand

Solen kaster sig mot jorden,

som en drægtig tigerinde

sprunget ut av rummets jungel,

glefsende mot blod i blinde.

Kvalt i dyrefavnens kvalme,

grusomt klæbet fast til dypet,

under lyset, under stanken,

under havnens tunge byrder,

kravler langsomt menskekrypet.

Hør, hvor kuli-sangen raller!

Som et stønn av blod og svette

gisper det fra dokk og kai.

Det er sommer i Shanghai.

Gin and bitter, gin and bitter!

Det er tætt med folk i baren.

Langsmed skrankens rop og latter
glimter, gliser drikk ved drikk.
Sprængte uer-øine svømmer
tunge i den hete disen,
stanser ved det dugg-grå glasset,
gin and bitter, boy – be quick!

Vi har satt oss, borti mørket.
Landsmænd er vi, møtt herute.
Jeg skal reise. Han skal bli.
Han skal bli igjen med savnet,
mens han ser en andens øine
alt få lys av Norges blåner . . .

Lucky devil, det er De.

Joda! Det er bra herute,
ponier og bil og boyer,
altid plenty med halloi!
Det er bare denne længslen,
den en aldrig kan få kverket,
bring en gin and bitter, boy.

Vet De hvad jeg længter efter,
det som bare er at le av,
det jeg ofret år av livet,
for at få om det gikk an.

Det jeg tænker på om dagen,
det jeg griner for om natten,
det er *vand!*

Vand som rinder, vand som risler,
vand om våren, vand om høsten ...

Kan De fatte dette mand?

Ikke slikt som her i Østen,
med sin råtne, gule snerke,
drivende av daue rotter,
som en stinkende kloak.

Jeg kom fort på hospitalet
engang da jeg lot det skure
ikke årket mer, og drakk.

Vand i Norge, vand i renhet, –
hvor en legger sig og drikker,
det er dét jeg tænker på.

Kanske regner det så sakte.

Lyden siver ned i bækken,
mellem bjerkene og lyngen.

Kanske ligger skodden grå.

Dette er det som jeg drømmer:

At jeg ligger der og slubrer.

Over begge haandledd strømmer
vandet fossende og kallt.

Nævene har tak mot bunden,
steinen gnures ind i kjødet,
dette harde, svale presset. –

Jeg kan se og føle alt.

Boy, din slubbert! Gin and bitter –
Husker De hvordan det smaker,
susende i stryk fra bræen,
men med saft av kratt og kjærr ...

Brune røtter, nakne gråstein
sender med sin smak i farten –

kræklinglyng og tyttebær!

Alt er med i iskall renhet!

Hele vidden, hele luften

fosser vildt og stridt mot kjæften,

evig over al forstand.

Risler, fosser Drikk, la være!

Bækken er der, er der, er der.

Jeg er sjuk av alt herute.

Herre Jesus – gi mig vand!

III

Havreakren

Den grønblå havren, bølgende i solen,
skutt opp mot sommeren, fra fattig jord, –
så gla den gror – så skinnende og frodig,
som selve lykken, selve styrken gror.

I slekt med livets egen lyse sommer –
med unge mødres nynn i nyreist hjem;
med barn i lek på markene; med faren
som retter ryggen sin, og ler til dem –

Slik skinner havren, grøn og sund, i solen,
til dagen gløder bort bak disblå fjeld;
og ned fra himlens groluft synker mørket
og møter mulden, bløtt og mildt, mot kveld.

Da stiger sakte som et lys fra havren,
i aftenpustets sus av dugg og vind, –
et sølvhvitt lys som skjælver blekt om akset;

som morild brænder det; som måneskin.

Og fjern blir dagen; fjern den unge glæden;

en drøm, en sorg går gjennom lyset her . . .

Hvem drog den smertebleke morildstripen, —

hvem går igjen i muldens måneskjær?

Ja, det er dere — døde, svundne slekter

som slet med jorden; deres tunge slit

er steget opp fra nævene som smuldret,

og lyser som en smerte, fjern og hvit.

De nævene var også engang unge,

og strøk fra mulden langs en kvindes arm,

og derfra kanskje gjennom barnekrøller;

og lys var dagen, lykkelig og varm.

Men livets kjærtegn døde, og tilbake

var slitet gjennom storm og sne og regn;

og nævene var ensomme med landet;

og alt de rørte ved, var jord og stein.

Men de holdt ut, de nævene — mot kulden,

mot livets armod — bare slet og slet;

og flængene og svullene og blodet

gikk sammen til ett merke: trofasthet.

Og når de bleke foldtes over brystet,

og hvilte ut i dødens fred en kveld,

da strøk dem, som en drøm om livets ungdom,

den tunge næven hendes, til farvel.

Nu skjuler jorden dem. Den samme jorden

de måtte kjempe med i svett og blod,

gror mildt og mørkt om tusen trøtte næver

fra hav til hei, i evighetens ro.

Men i vår armods korn, i havreakren,
der brænder blekt i skumringen en brand, –
som husket mulden deres slit og smerte
Og landet vårt blir våre dødes land.

Det tredje fottrin

Det glitrer sol over blå, blå bølger,
det gnistrer gult i et glohett svaberg,
det ler av sprøit om en pikekropp.
En arm som legger sig ind til taren,
et lys som løfter sig imot lyset,
slik står hun opp.
Så går hun bortover nakne berget.

Det første merket av hendes fotblad
er klart og fast efter sjøens væte.
Det andet merket er fem små tær,
som flykter lett lik et pust mot steinen.
Det tredje merket er ikke noget,
er bare svaberg og sol og hete,
er bare godveir og lys og lykke,
er bare sommerens eget merke, –
det tredje fottrin, som ikke er!

Folen

Varmen av hest og svette og høi
åndet i brækkvognens skumring,
og mildt, over hjulenes klapprende støi,
lød hoppens venlige humring.

Gjennem den åpne døren faldt ind
glansen av dalen og solen,
og der, i den blussende sommerens skin,
stod, tynd og ynkelig, folen.

Sprikende stod den på lange ben,
med øinene dødsens syke,
og stirret ut dit hvor åkrene sken
og tømmeret danset i stryket.

Stundom en skjælvende rykning frøs
gjennem den skrumpete kroppen,
da søkte den ravende, hjelpeløs
bortover gulvet til hoppen.

Men moren humret og åt og så
intet av smerten i blikket,
og det at den aldrig kom til at nå
fjeldet, skjønte hun ikke.

Så sprikte den atter, mens krampen slet
kvælende hårdt, og strupte . . .

Så mørk og forfærdelig ensomhet!

Stum stod den slik, til den stupte.

Da skjønte moren. Et vrinsk, et tramp
runget vildt under taket;
men ungen var i de kvalenes kamp
hvor ingen kan kaldes tilbake.

Med hodet presset mot gulvets bord –
vergeløs, liten lå den.

Det var som al sorg og al kval på jord
bævet om mulen på den.

Ganske rolig; blott mulens flik
vrængte den opp, da den døde.
Det var de umælendes stumme skrik
som steg fra lidelsens øde.

Men drønnende slet, så bundløst forlatt,
den lænkete moren i bjelken,
og klaget for folen den lange natt,
mens juret sprængtes av melken.

Sikil

Hoppene slippes! Over halvthundre
red vi tilfjelds i den strålende morgen;
frodige bygder var deres hjem.

Ringebu, Brandbu, Slidre og Odal,
hele det glinsende, bugnende Østland,
drønnet mot vidden, der de drog frem.

Bigslet er løsnet, mindet om bygden!
Nu er de bigslet av rykkende stormkast,
nu kan de beite i soldisens græss.
Styrter de da sig, drukne av frihet,
bort fra sin tvang, der karene slapp dem,
ut i det brusende rummet etsteds?

Ikke en eneste viker fra vollen,
men i en skjælvende, økende uro,
farer de kneggende angstfuldt omkring.
Føllene snubler blandt trampende mødre –
rundt om en vælde som tvinger dem sammen
i en bestandig snevrere ring . . .

Her står Sikil.

Sikil den vældige – sluppet av mændene,
fnysende raker han opp over alle –
endnu en dirrende støtte av stål.

Hodet med manens flyvende vildskap
rykkes tilbake – den dypbrune gløden
spiller i sol som et luende bål.

Kryssset er bredt av de voldsomme kræfter,
vældig er bringen, avlstunge lændene, –
vrinskende slår han et eneste tramp!

Hoppenes uro øker til avsind,
karene redder sig opp på en steingard,
Sikil er rede til elskovens kamp.

Ørene stryker han flate, og mulen
vrænger han opp fra de ildgule tænder,
snøftende kvalfuldt mot hoppenes saft;
stormer mot én, og steiler mot himlen,
raver med flyvende hover, og suser
nedover hoppen i tordnende kraft.

Vrinsket av elskoven ljomer i fjeldet!
indtil han atter med drønnende hovtramp
jager mot flokken, et uveir, en brand –
manen som faldt ned i panden, lik ømhet,
slænger han bakover, fnysende, stampende, –
femti er hoppene, – hingsten er han!

Flammende reiser han atter sin vælde,
hovene klamrer en skjælvende hoppe;
gnistrende slår de mot steinen: avsted!

Tyndbente hestföll mekrer omkring ham,
slik vil de bli når de engang blir store!
Atter slår Sikil, den lynende, ned!

Men mens han bruser med elskov og styrke,
falder en ro over hoppenes skare;
endtløst er den blinde og dirrende jakt.
Sakte en sødme duver i blodet,
herskeren er her, nu er de trygge,
humrende søker de ind til hans prakt.

Bare en skamløs, lysegul hoppe
mener at vinde ham søttest ved motstand,
oppover fjellsiden sætter hun ut.
Da gripes Sikil av rasende vrede,
fnysende stormer han efter den frække,
snefonnen står i et rykende sprut!

Tændene hugger han blodig i nakken,
jamrende føises hun utover skrenten,
ned til de andre; seirende står
Sikil tilbake med stampende hover,
manen i storm, og snøfter mot vidden,
vrinsker mot fjeldenes vældige vår!

Nede på vollen står flokken hans, rolig,
frodig som lavlandets glinsende sletter –
over dem brænder en vildere glød!
Slik har de følt det, istidens kræfter,
når de fra stupet så bølgende engers,
skinnende akkrers ventende skjød!

Ja, han er deres! Urødets makter
stormer i blodet – blånende bråstup,

dirrende solrøik, bræflom på vei!
Vrinsket hans sier: Skinnende brødre,
Snehætta, Knutshø – dette er Sikil!
Vældige vidde – husker du mig?

Byen

Der skjærer gjennom natten,
høit over skog og hei,
en sang i spændte kabler,
et øde sus på vei;
det er de løste kræfter
fra svarte myr og tjern,
som dirrer mørkt deroppe
langs stolpene av jern.

Da brister frem av suset,
fra ensomhetens gys,
et hav av ild, en verden
av blanke, milde lys,
her stanser ødets kræfter
som jog fra fjeldet frem,
i livets store varme,
i tusener av hjem.

Det var som landet længtet
i natten, arm og vild,
at ødsle al sin ømhet
i ild, å skjønne ild!
at kjende myriader
av skjæbner blusse hett,
og føle livets pulser

og varme åndedrætt.

Å by, du livets møte,
du ø i ødets veir,
så godt der er at vite,
at menneskene er nær!
At landskapet vi går i,
er ikke regn og vind,
men smil og gråt og flammer
fra andre menneskesind.

Her velter barneflokk
sig varm og glad tilbords
et bål av liv, en trængsel,
fra fars plass ned til mors!
Og det som står mot ruten
er ikke øde mil,
men tusen andre stuer
med blanke, gyldne smil.

Hett føler vi hverandre
i trange gaters skjød,
vi, født til samme livet,
vi, vidd til samme død.
Et hav av styrke bølger,
og sødme vugger blidt –
nu er det *vi* som lever,
og alles liv er mitt!

Så stilt, så stilt han stiger,
den unge manden, ind
i rummet hvor hun sover
i lampens bløte skin;

så ømt dens rødme synker
mot kindens fine lèt
Men bakom lyset gråter
en natt av ensomhet.

Det dype dødens mørke . . .
Men flamm, du skjønne bål
av menneskeliv som møtes,
stig skjælvende og strål!
Alt, alt av ild må skjænkes,
hvert lys vi har, hver glød –
Men landet, armt og ensomt,
det skjænker av sin nød.

En øde elv som hulket
sin aldrig hørte sang,
den varmer melk til barnet,
i smil på morens fang;
den lyser gjennom stuen,
trygg som en trofast ven;
den suser i en sporvogn
med trøtte arbeidsmænd.

Å nakne land, vi ofte
har stirret mot i tross,
selv fryser du i natten,
men ild blir skjænket oss.
Så la vårt svar, vårt hjerte
gå famlende på vei
tilbake gjennom ødet,
med ild og lys for dig.

Menskesind

Hele det levende landet,
alt det som ånder i solskin og regn,
her blev det stanset av livløse gater,
mørknende murer av stein.

Lot det sig stanse – å skogen og mulden
og havet mot ødslige skjær –
lever herinde, grønnes og bruser;
for menskenes sind er her.

Sind, sind – skoger av sind,
bølger av sind, åkrer av sind . . .
Vi er et land som landet derute
i stjerners og sols skin!

Sommerens strålende varme,
hastende over et bølgende land,
alle de blussende farvenes brand,
gløder i hendes arme, –
indtil den flammende dagen går ned;
og stille synker mot havet som sover
månenættens fred.

Men opp fra et spædbarns kinder
blomstrer der blekrøe epletrær,
et blussende søtt Hardanger
mot gatens grimete veir . . .

Under det stupbratte fjeldet,
nede ved fjordens svartnende brus,
skinner i rolig, tålmodig ælde
blekete, sølvgrå hus.

Så sand og ædel en skjønnhet,
furet av stormende liv som stod på . . .
Det er de gamle i slekten som stirrer
slik gjennom skumringen, milde og grå.

En tindrende junimorgen –
råsene går gjennom løv, gjennom græss,
solpletter danser, måkene skriker –
sjø skvulper om ness:

Bare tre – fire venner
samlet en kveld på et fattigslig kott –
men latteren deres er stormen i løvet
og sol over glittrende blått!

Sneføiket isner og pisker,
sind er det, dødfrosne, dræpende sind –
Sneen *derute* som længter mot havet,
var aldrig så grusom og blind . . .

Men dén kan trampe mot føiket,
som vet at der venter bak grånende hus
skrenter av roser,
skoger i sus,
skumringens fred ved fjorden,
høstgyldne akre, sjø som står ind,
hele det landet vår kjærlighet eier –
menskenes sind.

Nattoget

Rolig går toget frem over Østlandet.
Frosthimlen lyser, stjerne ved stjerne.
Karlsvognen ruller stilt langsmed åskammen,

der hvor dens brødre drønner mot jernet.

Menskene sover inde i nattoget,
trygt i den venlige, varme kupéen.

Vugget tilhvile fra sangen av hjulene
bæres de frem gjennom natten og sneen.

Blodrøe gnister fyker langs stjernene
opp fra det dirrende lokomotivet.

Fyrdøren åpnes; ind slænges kullene.
Her sliter mændene; her synger livet.

Men i den ukjendte natten de suser mot,
synger det også, i viljer som spændtes –
skufler i snestormen, bud gjennom trådene,
hør oss, vær rede – nattoget ventes!

Høifjeldsmaskinen snøfter mot stormnatten,
kræftene strækker den, skinnende, slanke,
frem i en skjønhet som ender i sneplogen,
stolt som en vilje, fri som en tanke!

Brændingen fråder og velter mot stålbringen,
sprænges av plogjernets flamme som flyver.

Manden på dørken griper om spaden sin;
ildmørjen blaffer; snekôvet gyver. —

Sang det i trådene: Sneras ved Reinunga!
Hei, den roterende sætter opp dampen,
suser langs linjen, pikker opp mændene,
dirrer med vældige kræfter mot kampen.

Hvinende skjærer de flyvende knivene
ind gjennom skredet, hvirvler og slænger
sneen til himmels; stanger sig fremover

fot efter fot langsmed skinnenenes strenger.

Mændene luter ved gry, over skuflene,
frysende venter de: dér drønner larmen,
nattoget fløiter! Inde i vognene
våkner det nogen, og klager for varmen.

Så er det borte, brusset av nattoget!
Ut i den friheten mændene brøitet
stormer det vældig med jublende klang,
sprænger langs juvene, smelder i skjæringer,
lyner i solskinnet, nedover, nedover,
dalene bæver under dets sang!

Farten blir øket, susende vestover!
Målet er nær, ja i blæsten fra havet
løfter det stålropet, seirende, stolt!
Skibene svarer; skibene skjønner det –
de som må gå gjennom mørket og uveiret ...
Nattoget stanser. Ruten er holdt.

Vinter ved havet

Jæren

Vinterens øde og golve rum,
havet av sjø, havet av jord,
brændingens skum –.
Ingenting lever, ingenting gror.
Ingenting sker.
Alt som kan hende er vind og veir.
Ingenting mer.

Ingen natur til at følge ens vei,

skjænke en hemmelig hilsen tilsist,
marker og trær som smiler: javist,
kjender vi dig . . .

Døv, stum og blind suser rummet forbi,
her er det dødelig øde og kalt –.
Ikke en sjæl skal blande sig i
det vældige alt!

Slik er det godt. Ett isnende sted,
som ikke vårt sind får nærme sig til,
ånne på, krænke så dypt som vi vil,
og så trække ned.

Renhet og tro – på alt fikk vi ram;
gaven vi skjænket var væskende sår.
Den store natur måtte dulme vår skam.

Vi trængte oss på. En dag var den vår.
Et minde fløt sammen med skoger og fjeld;
og så var de *våre*: vårt ekko en kveld,
vårt skamfulle selv.

Å vældige, iskalle, dræpende rum –
hvor ikke vår tanke kan klamre sig fast –
du jager med flammer og bølgenes skum
i stormende kast –

Hånlig og nådeløs flyr du avsted –
Hos dig er det fred!

Her findes der ingen som hører vår bøn;
vi takker dig, Gud!

Din vælde er blændende grufull og skjøn.
Vi smittet dig til, om du gav oss et bud.
Vi løfter vårt ansikt, vi bøier vår tross,

men hør ikke oss!

Det suser av lys! Som blekgyldent rav
står linjen av sand mot det mørkeblå hav.
Så synker i ødet hver farve og form,
det skingrer av sjørøik og skumpisket kav,
å herlige storm!

Der hvitner fra månen en søile som sne
og knuses i brændingens perlemor-foss.
For evige øine skal skjønheten ske;
men ikke for oss.

Her bruser en verden, et skiftende spil
av stormer og farver og mørke og glød;
men *vi* er fornektet, *vi* er ikke til!

Det er som at gå i en levende død.
En dag skal det hende: vi er ikke mer ...
Nu er det det sker.

Nu eller engang – slik er det ment:
Der suser et rum av ukrænkelig rent.
Stjerner skal leve, og stormer og sjø –
Slik er at dø.

Underveis til fisket

Donke – donk! som en bankende puls
gjennom havødet, livløst og kallt,
går mot sjøene motorens sang,
og det lever av svar overalt –
donke-donk, donke-donk, donke-donk,
fra hver øy, fra hver strand, fra hver våg

stikker båter og skøiter tilsjøs,
går de tusen forventningers tog!

Har det ødslige storhav sin sang,
storm og sjørokk mot øygarden ind,
full av drivende, meningsløs død,
har de levende viljene *sin*:
donke-donk, donke-donk, donke-donk,
det er tro, det er håb, det er krav,
det er folket av armod og stein,
der det hogger sig vei over hav!

Vårsildfiske

Hundrede båter, tusene håb og viljer
flokker sig sammen mot kvelden: her er det, her!
Blåsten av hvalene glitrer i solnedgangen,
måkene slænger sig ut fra de svartnende skjær,
å, i det kveldende havets violblå mørke
koker der hemmeligheter, syder det hvite liv!
Nu at få garnene ut, før dagen iskall går under.
Mot solskivens bleke kulde brynes nordvestens kniv.

Øvete øine søker sig peiling av landet,
lodskudd blir prøvd, en hånd blir løftet: la gå!
Garnene ryker i susende fryd over rækken,
maskene spiler sig ut mot det ukjendte grå; –
vagene slænges på sjøen, alting er klart på dækket;
så får de sætte kursen mot øygardens svarte favn.
Fyret som glefser derinde ut mot den bleke skumring,
blir hvite vifter i natten, før de er kommet i havn.

Krabber de ned i ruffen, finder sig mat og kaffe;

iskalle stjerner glimter over det svarte hokk.
Blinket av fyret seiler over en skog av master.
Lutende sitter rundt bordet karenes tause flokk.
Kort blir søvnen i ruffen; rund har de lagt sig alle.
Lysvåkne står de på dækket i dæmringens kulsne grøss,
ingen har tid at spise, større ting er igjære:
Den første dagen på fisket . . . Ankeret opp, tilsjøs!

Holmene synker bak dem, blikket speider mot feltet,
dér er garnene deres, merket med gule vag!
Karene stirrer fra rækken, ser de noget dernede?
Motoren saktner og lytter med våre, fryktsomme slag,
ja i det grånende havet stråler en glittrende lysglans,
det rødmer og hvitner og blåner, sild, å mirakler av sild, –
båtshaken hugger en ende – fort, gjør den fast i winchen!
Og spillet tar til at synge – en jubel: Fisket slår til!

Solen stiger av havet, mens garnet funklende stiger,
en verden av lys som møtes i strålende, vældig glans.
Som levende søiler av marmor skummer det opp fra dypet,
perlemorsbølger som løftes, ufattelig, uten stans,
blekrødt og dypblått og sølvglans strømmer mot dagens solguld,
sittrende indover ripen, en havets regnbue-flik,
til den blir mast mot dækket, et skred av avrevne hoder,
gispende, sortrø gjeller, blodete, sprængte lik

Å for en fryd over havet! Fangsten skufles i rummet,
oljehyrene flammer som gnistrende, gule bål,
næver som blodrøtt råkjøtt gløder i isblått havlys,
mens glittrende sildejøkler kalver med tusen mål!
Hvite bjerg av måker lyner i sol om feltet,
skriker i motorlarmen og mændenes glae brøl; –

garnene kastes på dagsætt; så går de ind med fangsten.

Vårhavet brister i latter mot skutenes tunge kjøl.

Livet koker i havnen, larmen sprænges i splinter,
motorer, wincher, måker, skingrende overalt.

Seilerne ligger klare: Haugesund, Bergen, Stavanger,
kalder med tomme sjøhus, venter med is og salt!

Opp blir målene hevet, silden spaes av lasten;
færdige står mot kvelden gjængen av slitne mænd.

Ikke er tid for at hvile, spise får de la være,
garnene står derute, bare tilhavs igjen!

Igjen en sølvflom fra dypet – å evige moder Nordsjø,
rike, gavmilde, gode – velsignet blandt alt er du!

Skinnende er din rikdom, sønnene leder du til den,
den fattigste, minste av dem kommer du stort ihu!

Slik går flåten fra feltet; endnu ligger tilbake
snurpebåtene utpå, mens solen går hvit og lav.

Hoven svinges fra dypet med sildens bugnende morild;
bål av karbid på dækket blaffer utover hav.

Gjennem den sene vårkveld går skøitene ind mot landet;
garnlaget retter ryggen; trættheten falder på.

Slitet venter derinde; alt skal losses før natten.

Godt er at stå på dækket i skumringens dype blå.

Havets algode mildhet vugger sin sang mot siden;

lys, som smilende venner, glimter fra land og led.

Som rødmende rosenblader stiger de fjerne snefjeld.

Karene står ved rækken. Hjertet er fuldt av fred.

Ventetid

Rognen er lagt i det svartnende hav.

Sovende sænktes, stille og stum,
alt jeg har levet, alt jeg vet av,
dypt i det ensomme havødes rum.

Men mot de livløse bankene går
drifter av sølv, horder av rav,
drømmer og tanker jeg ikke forstår,
men med et eneste brusende krav:

Våkn og bli liv, du sovende bund,
brist i en sydende, blændende stund,
løsn fra ditt dyp, stig mot vår trang
som glitrende stimer av levende sang.

IV

Norge

Kantate ved landsutstillingen 1928

I

Blygrå og skavlet går sjøen mot
en veirhård strand.

Båtlaget steller en iset not,
skyver fra land.

Dette er Norge.

Menskene gråner i gatens gry
av mørket frem.

Når mørket sænker sig ned påny,
gråner de hjem.

Dette er Norge.

Gufs fra viddenes øde står

mot teigens rand.

Her reistes en stue i arme kår,

bøides en mand.

Dette er Norge,

Norge, vårt land.

II

Men det er mer!

Løft fra de fattige dage din pande!

Et stormsus, et lys . . . Slik møter du landet!

Som smil og som stål blir de øine som ser!

Ja, her er armt!

Men brælyset glitrer bak knoppslørte kroner,

og fossene springer i skum-millioner,

og solskinet skjælver så dununge-varmt!

Ja, her er grått!

Men heggen gjør hjertene blodrø av duften

og vidden har gnistrende ungdom i luften

som går lik et uveir av brusende blått!

Ja, her er trangt!

Men svanene spiller fra Karasjoks råker.

I Skagerak seiler de speidende måker.

Et sus går imellem, så evighetslangt.

Ja, her er stridt!

Så skrik da fra varden i stormnaken glæde,

til skoger og fjorder og øer dernede:

Alt kan jeg miste, men landet er mitt!

III

Gjennem en øde og frysende natt
søker to elskende sammen.
Større blir flammen,
når natten er bitterlig stor og forlatt.
Slik søker vårt hjerte mot Norges hjerte,
slik flammer i kulden og stormen en brand:
her er der *to* gjennom lyst eller smerte –
vi og vårt land!

IV

Norge i våre hjerter!
Lev, o fædreland der!
Der skal du duve i ømhet
som blæsten i sommerbøen!
Der skal du bruse i stolthet
som arrete trær mot sjøen, –
gå som en hymne om livet
fra varden til sidste skjær!
Angen av kløver ånder
i slåttene, skjælvende myk!
Græsset blir spredt i solen,
et barn blir diet i skyggen.
Men fløterne rir i fossen,
som stod de på hesteryggen,
og hingsten skummer av fråde
nedover vilde stryk!
I glinsende oljehyre
speider en veirbitt ulk:
steg der et skrik fra sjøen,

hvislet der rø raketter?
Men bortover viddens skare
flyver i nordlysnætter
Jåmpa på ski efter ulven
og lappepiker i pulk!

Stigerne går i gruben
dypt i den sorte dag;
som spøkelseskrokus brænder
i bjerget de gassblå lamper.
Men sjøfolk vandrer mot hjemmet,
nikker farvel til en damper,
som bar, blandt palmer og isbjerg,
dem og det norske flag!

Det danser av viltre bjælder,
det risler av sol og bækk!
Kuer og knopper og unger
slippes fra bås om våren!
Men siden, en stormsvart aften,
tier hvert liv på gården:
Høit over høstens skoger
bruser et grågås-trækk.

V

Et under hænder:
de blonde nætter.
Fuglebjerg sover
i midnatsolen.

Et lys som drømmer
i klippens skrenter,

til brått det brister
i tusen vinger!

Så bruser lyset
igjen til hvile,
et bjerg av hvithet
i sol og havblikk.

VI

La Norge fylde vårt hjerte!
Hører du landets sang?
Lytt til en liten tone,
det er din egen klang!
Du er ikke lenger ensom,
når skodden trykker dig ned.
Seil vækk på sangen om Norge,
i den er vi alle med!

La Norge fylde vårt hjerte!
Dets hellige moderfavn,
stilhet og sommernætter,
det er vår længsels havn!
La Norge fylde vårt hjerte!
i vælde og makt og tross –
som seilene fylles av stormen –
det er seilas for oss!

Noter:

Nordahl Griegs *Norge i våre hjerter* er lastet ned gratis fra bokselskap.no

